

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SWOT АНАЛІЗ КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Erasmus+

Д. Щеглюк
А. Гожик
В. Бугров

Київ - 2017

1.1 Політика щодо забезпечення якості

Політика щодо забезпечення якості вищої освіти в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка реалізується завдяки різним внутрішнім процесам забезпечення якості, які уможливають широку участь усіх представників закладу

• Програма заходів із забезпечення якості освіти у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка

• Програма розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2012-2020 роки

• Концепція освітньої діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період до 2019 року

• Включені відповідні позиції до Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

• В Університеті створений Сектор моніторингу якості навчального процесу при Науково-методичному центрі організації навчального процесу

*Проект
положення про
організацію
освітнього
процесу у
відповідності та
з урахуванням
норм Закону
України «Про
вищу освіту» у
якому
передбачено всі
вимоги ESG-2015:*

- Визначені типи освітніх програм та умови доступу до них
- Визначені форми навчання та форми організації навчання
- Детально прописано планування освітнього процесу
- Методичне забезпечення навчального процесу
- Оцінювання результатів навчання
- Присвоєння кваліфікацій
- Права та обов'язки здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників у тому числі підвищення кваліфікації останніх.
- Академічна мобільність
- Забезпечення якості освітнього процесу (процедура обрання професорсько-викладацького складу, академічні обов'язки студентів та процедура оцінювання знань, процедура оцінювання та аналізу якості викладання)

1.1 Політика щодо забезпечення якості

Слабкі сторони:

На рівні факультетів/інститутів програми забезпечення якості із конкретним показниками не сформовані – наявні лише програми розвитку на певний період часу.

Фінансування заходів із забезпечення якості здійснюється по залишковому принципу, після забезпечення «захищених» статей бюджету університету. Окремий облік коштів які були спрямовані на забезпечення якості не ведеться

До регуляторних документів Університету, якими визначені права та обов'язки структурних підрозділів, не внесено норм взаємодії із загально університетськими структурами із забезпечення якості.

Основна загроза

- Існує загроза що в короткостроковій перспективі абітурієнти переважно обиратимуть для навчання ті ВНЗ де не запроваджені системи забезпечення якості і де можна отримати диплом за менших зусиль*

1.2 Розроблення і затвердження програм

На виконання та із врахуванням вимог зовнішніх нормативних документів різних рівнів у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка було розроблено та прийнято ряд документів, якими регулюються питання укладання освітніх програм та навчальних планів.

Створено робочу групу із розробки методичних рекомендацій щодо формування освітньо-професійних і освітньо-наукових програм у складі із 54 осіб професорсько-викладацького складу

Затверджені «Рекомендації щодо формування навчальних планів підготовки фахівців за освітніми рівнями бакалавра і магістра в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»

Створено робочі групи для розробки примірних навчальних програм із обов'язкових навчальних дисциплін, визначненими Університетом

Затверджений «Порядок запровадження спеціалізацій в навчальних планах підготовки фахівців за освітніми рівнями «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр» у Київському національному університеті імені Тараса

Шевченка».

Наказ ректора «Про присвоєння додаткової педагогічної кваліфікації випускниками Київського національного університету імені Тараса Шевченка»

1.2 Розроблення і затвердження програм

На виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» і Статуту Університету розробляються Положення про освітні програми та Положення про комітети освітніх програм на основі Методичних рекомендацій для розроблення профілів ступеневих програм

**Проект
Положення
про освітні
програми
визначає:**

- порядок розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм, а також
- основні вимоги щодо застосовуваних до них принципів та процедур забезпечення якості (моніторинг, оцінювання, внутрішня акредитація, періодичний перегляд, порядок припинення).
- Визначені обов'язкові умови прийняття рішення щодо відкриття та припинення будь-якої освітньої програми в Університеті.

**Проект
Положенн
я про
комітети
освітніх
програм
визначає:**

- склад,
- функції,
- діяльність,
- права і відповідальність комітетів освітніх програм.

В положенні визначено, що Комітет освітньої програми/програм є структурним підрозділом Університету, який відповідає за якість імплементації освітньої програми/програм.

1.2 Розроблення і затвердження програм

Слабкі сторони:

Викладачі які є гарантами освітніх програм чи їх розробниками не мають стимулів для своєї праці — оплата праці не залежить від цього виду науково-методичної діяльності .

Основна загроза

- Існує загроза, завдяки лобістській діяльності ряду кафедр, які раніше мали гарантоване, незважаючи на якість і зміст навчання, навантаження, прийняття загальнодержавних рішень щодо обов'язкового включення до освітніх програм всіх спеціальностей визначеного переліку дисциплін. Це не тільки вилучить без користі для випускника (навчальні дисципліни в його програмі мають відповідати запланованим результатам навчання) значні обсяги навчального часу, але й стане причиною ситуацій коли студент може не отримати диплом попри наявність в нього всіх необхідних результатів навчання, а також ставить під загрозу визнання всіх кредитів за програмою (тобто — визнання дипломів*

Існує загроза прийняття загально-державних рішень щодо присвоєння кваліфікацій поза межами ВНЗ, що призведе до самоусунення університетів від процесу забезпечення якості підготовки - освітні/академічні кваліфікації повинні залишатися в компетенції університетів

1.3 Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання

Право вільного вибору навчальних дисциплін

Прийняте Тимчасове положення «Про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін»

Положення забезпечує умови для формалізації процедури:

- формування та доведення до відома студентів переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору студентами навчальних дисциплін зі сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами

Студенту пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

- Вибору з варіативної складової навчального плану програми, на якій студент навчається
- Вибору із блоку вибору студента навчального плану іншої освітньої програми того ж освітнього рівня
- Вибору із блоку вибору факультету/інституту або блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми того ж освітнього рівня
- Вибору із блоку вибору студента навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня
- Вибору із блоку вибору факультету/інституту або блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми іншого освітнього рівня
- Вибору із Каталогу курсів
- Вибору навчальних дисциплін в іншому ВНЗ при реалізації студентом права на академічну мобільність.

1.3 Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання

Опитування студентів

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчальна лабораторія з прикладних соціологічних досліджень
Факультет соціології

Моніторингове опитування *UNIDOS* (Університетське
ДОСлідження)

Включені
наступні теми
для опитування:

- Вступна кампанія очима першокурсників
- Мотивація отримання вищої освіти та вибору спеціальності
- Позанавчальна діяльність в університеті
- Ставлення студентів до реформ у вищій освіті
- Оцінка умов поселення та проживання у гуртожитку
- Соціально-демографічний портрет студентів Університету
- Очікування студентів щодо ринку праці та подальшого працевлаштування
- Трудова активність студентів під час навчання
- Рівень володіння іноземною мовою
- Поїздки за кордон, громадська активність, соціальні мережі
- Ставлення студентів до плагіату

Започатковані
соціологічні
опитування
студентів як
інструмента
забезпечення
якості
освітнього
процесу

- Оцінка якості роботи викладача який читав лекції
- Оцінка якості роботи викладача який проводив практичні/семінарські/лабораторні заняття
- Оцінка місця дисципліни в програмі підготовки

Реєстрація та робота студентів у системі автоматизації навчального процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка для здійснення вільного вибору навчальних дисциплін

Triton Student

Доступ до систем автоматизації Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

На даній сторінці у системі зареєстровано старост 122 та студентів 584.

© 2016 - Всі права захищені.

Triton Student

Реєстрація : Заповнені інформації

Міністр освіти: test1

Ця функція працює тільки в системі. Також для Вас буде створено службу поштової скриньки test1_sorostuvaniy@knu.ua. Після підтвердження Вашого доступу Ви зможете працювати зі своєю поштою через сайт mail.knu.ua.

Ім'я: test1_sorostuvaniy

Прізвище: test1_sorostuvaniy

Пароль: test1

Підтвердження паролю: test1

Факультет: факультет економіки

Курс: 1 курс ІІІІ

Група: 131

ПІБ: test1_sorostuvaniy

Роль: Студент

Назад

Далі

Вільний вибір дисциплін

У вільному виборі дисциплін Ви можете відмовитися від запропонованих дисциплін Вашого навчального плану, які будуть у наступному навчальному році, та обрати замість них будь-які інші.

Важливо! При вільному виборі дисциплін потрібно, щоб загальна кількість кредитів ECTS дисциплін, які Ви хочете прослухати, була рівна загальній кількості кредитів ECTS дисциплін, від яких Ви відмовляєтесь.

Дисципліни, від яких Ви відмовляєтесь

Назва дисципліни	Кількість кредитів	Дії
Загальна кількість кредитів ECTS	0	-

Додати

Дисципліни, які Ви хочете прослухати

Назва дисципліни	Кількість кредитів	Дії
Загальна кількість кредитів ECTS	0	-

Додати

1.3 Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання

Слабкі сторони:

Основним недоліком нормативної бази Університету можна назвати недостатність чітких процедур реалізації студентами своїх прав і знаходження консенсусних рішень в питаннях організації освітнього процесу та конструювання освітніх програм.

Окремою проблемою є становлення культури оцінювання викладачів

Критерії виставлення оцінок переважно описують процедуру і недостатньо корелюють із запланованими результатами навчання

Не запроваджений інститут зовнішніх екзаменаторів та оцінювачів (крім процедур підсумкової атестації)

Основна загроза

- Витрати на зовнішню оцінку методичних розробок і зовнішніх екзаменаторів можуть бути визнані Державною аудиторською службою нецільовим використанням бюджетних коштів*

Існує загроза запровадження загальнодержавної шкали оцінювання із меншою диференціацією оцінок і пониженим порогом позитивної оцінки

1.4 Зарахування, досягнення, визнання та атестація студентів

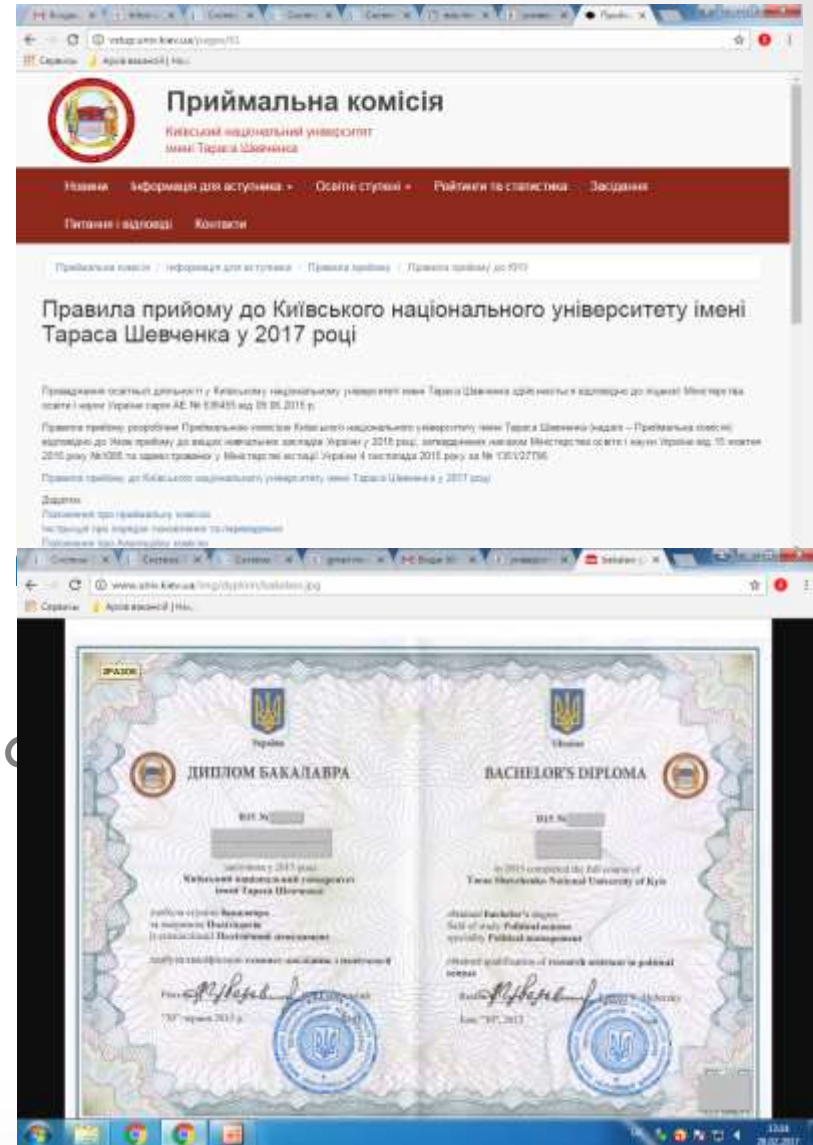
Правила прийому до Університету щороку затверджуються Вченою радою не менш як за півроку до початку вступної кампанії і саме вони визначають політику Університету щодо формування контингенту студентів.

На виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» в Університеті було затверджено «Положення про порядок замовлення, видачі дипломів та додатка до диплома про вищу освіту європейського зразка (DIPLOMA SUPPLIMENT) Київського національного університету імені Тараса Шевченка».

Створено відділ академічної мобільності, розроблено проект Положення про академічну мобільність

Головна загроза:

Визнання результатів навчання отриманих у іншому ВНЗ передбачає як необхідну умову функціонування у ньому системи забезпечення якості. На сьогодні відсутні надійні джерела інформації про наявність таких систем у будь-якому ВНЗ України

1.5 Викладацький персонал

Штатний розпис Університету містить **8532 шт. од.**, на яких працюють співробітники у **7 інститутах (69 кафедр, 58 лабораторій), 14 факультетах (120 кафедр, 81 лабораторія), 2 підготовчих відділеннях, 2 коледжах, ліцеї, науковій бібліотеці, 5 музеях, 39 підрозділах адміністративно-господарської частини та 44 інших відділах, центрах тощо.**

- Навчальний процес забезпечують **2717 науково-педагогічних працівників**, у тому числі 171 зовнішній сумісник і погодинник.

Із науково-педагогічних працівників:

мають науковий ступінь:

- доктора наук – **625** (23 %), із них сумісників і погодинників – **63** (2,68 %),
- кандидата наук – **1659** (61,1 %), із них сумісників і погодинників – **77** (2,3 %);

мають учене звання:

- професора – **480** (17,7 %), із них сумісників і погодинників – **43** (1,6 %),
- доцента – **1103** (40,6 %), із них сумісників і погодинників – **29** (1,1 %).

На **181** кафедрі завідувачі мають науковий ступінь доктора наук – **152**, кандидата наук – **29**; звання професора – **144**, доцента – **37**.

Розроблено Проект концепції кадрового забезпечення діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка як системи теоретико-методологічних поглядів на визначення та обґрунтування сутності, змісту, стратегії, політики, цілей, завдань, критеріїв, принципів і методів кадрового менеджменту, а також організаційно-практичних підходів до формування механізму реалізації кадрового забезпечення в конкретних умовах функціонування вищого навчального закладу

Ризик:

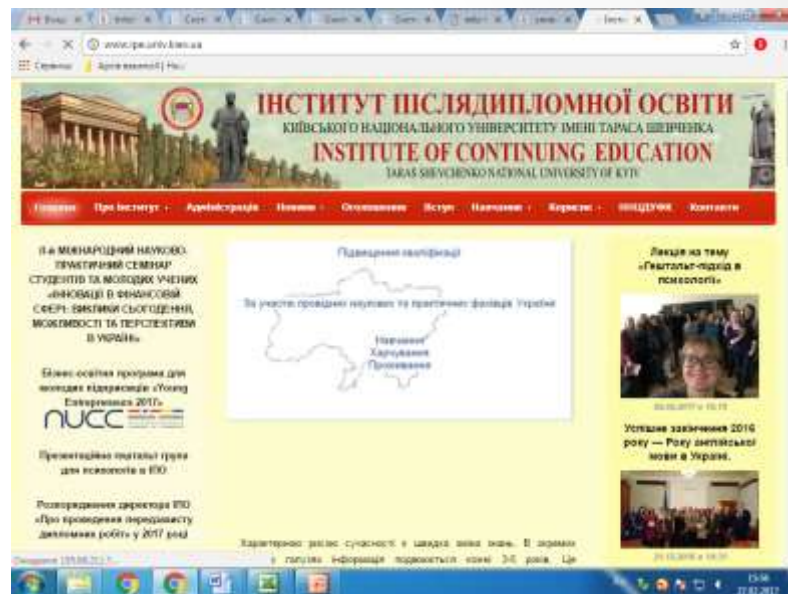
Згортання виробництва в Україні за окремими галузями, зменшення замовлень на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи призводить до зменшення можливостей викладачів займатися науковими дослідженням і набувати власний практичний досвід

1.5 Викладацький персонал

Зарахування на посаду науково-педагогічних, наукових та інших категорій працівників проводиться у порядку, визначеному Положенням, що затверджується Вченою радою Університету. З науково-педагогічним, науковим працівником укладається контракт.

Організаційне забезпечення підвищення кваліфікації і стажування у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка здійснює Інститут післядипломної освіти, згідно із Положенням про підвищення кваліфікації і стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затвердженим наказом МОН України

Слабка сторона:

Оцінка рівня компетентності викладачів у нормативних документах врегульована лише рамково, за обмеженим переліком формальних ознак, більшість із яких, до того ж, характеризує (якісно та кількісно) рівень наукових досліджень, тоді як якість викладання переважно описується критеріями, що не підлягають вимірюванню

1.6 Навчальні ресурси і підтримка студентів

Досить велика інфраструктура кампусу:

Академічна підтримка студентів:

- Навчальні корпуси
- Лабораторні корпуси
- Навчальна бібліотека ім. М.Максимовича
- Науковий парк
- Навчально-наукові центри
- Комп'ютерні класи вільного доступу
- WI-fi по всій території кампусу
- Спортивні споруди для проведення навчально-тренувальних занять
- Басейни
- Астрономічна обсерваторія
- Ботанічний сад
- Канівський природний заповідник
- Видавництво
- Місця дислокації для практичної підготовки

Неакадемічна підтримка студентів:

- Молодіжний центр культурно-естетичного виховання
- Гуртожитки
- Підприємства громадського харчування
- Санаторії-профілакторії, тощо.

До кошторису Університету включаються витрати на придбання майна та його використання, капітальне будівництво і ремонт приміщень, поліпшення матеріально-технічного, навчально-лабораторного, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу тощо.

Рівень матеріального забезпечення навчальних ресурсів та підтримки студентів в Університеті слід вважати не більш як мінімально прийнятним.

Доступ до окремих видів технічного і методичного забезпечення обмежений за рахунок особистого доступу в межах кожного факультету/освітньої програми.

1.7 Інформаційний менеджмент

В Університеті застосовуються різноманітні моделі моніторингу, аудиту та управління якістю.

На завершальному етапі розробки знаходиться програма збору інформації (плановий запуск передбачається на початок 2017/2018 навчального року), в яку закладено такі можливості:

- Багаторівнева система збору інформації
- Контроль показників та часу подачі
- Звітування в цілому по Університету та окремо за підрозділами
- Використовування даних за всіма можливими показниками для проведення самооцінки діяльності університету
- Адаптація даних для подання заявок на участь у міжнародних рейтингах
- Можливість зрізу інформації за будь-який час та «станом на...» для подачі статистичних звітів для зовнішніх органів.

З 01 жовтня 2017 р. передбачається регулярне видання «Бюлетеня якості освіти в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» який дозволить не тільки фіксувати якість освіти за окремими програмами але й прогнозувати вплив змін правил доступу до навчання і корекції освітніх програм на навчальні досягнення студентів

Слабка сторона:

Статус інформаційних систем не закріплений нормативними документами університету що знижує ефективність їх роботи

1.7 Інформаційний менеджмент

Загрози:

При формування у ЄДЕБО реєстру навчальних закладів неправомірно розширені структура і обсяги інформації які підлягають внесенню до неї ВНЗ.

У зв'язку із тим що ЄДЕБО не допускає передачі до неї інформаційних масивів сформованих у інформаційних системах ВНЗ, а до того ж часто має структуру зберігання відмінну від потреб Університету, обсяги операторської роботи практично дублюються.

Окрім того частина інформації яку необхідно вносити до ЄДЕБО, є персональною інформацією НПП, які мають право не надавати згоду на її обробку у ЄДЕБО. статистичних звітів для зовнішніх органів.

Існує загроза лобістського тиску з метою запровадження в Україні єдиної інформаційної системи із питань організації освітнього процесу.

Попри очевидні потенційні вигоди такої системи, її впровадження означатиме фактичне нівелювання академічної автономії ВНЗ, оскільки в такій централізованій конструкції зникає можливість оперативної “настройки” системи під потреби ВНЗ і навіть окремої програми.

Як наслідок інформаційна система диктуватиме тактичні і стратегічні цілі, а не допомагатиме їх вирішувати

Ураховуючи місце моніторингу в управлінській діяльності, можна виділити три основні групи характеристик, за якими слід здійснювати моніторинг:

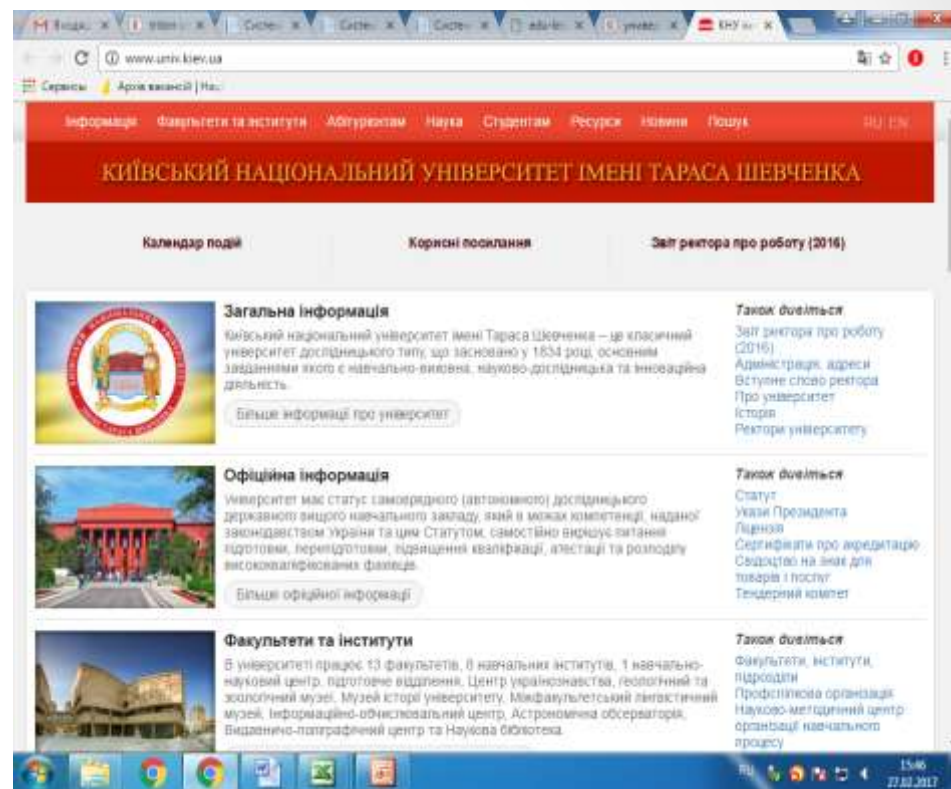
Якість потенціалу і ресурсів досягнення мети освіти	Якість навчального процесу	Якість результатів навчання
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Якість абітурієнтів ✓ Якість (обов'язковість і прозорість) умов доступу до навчання ✓ Якість студентів (когнітивний рівень, рівень виховання та поведінки, наукові здібності, рівень знань) ✓ Якість планування результатів навчання освіти ✓ Якість освітнього стандарту ✓ Якість освітньої програми ✓ Якість викладацького складу ✓ Якість матеріально-технічної бази ✓ Якість інформаційно-методичної бази 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Якість ставлення (мотивації) студентів до освіти (навчання) ✓ Інтенсивність освітнього процесу ✓ Якість технології освіти ✓ Якість мотивації викладацького складу ✓ Ефективність педагогічної роботи, ✓ Виконавська дисципліна на всіх рівнях ✓ Якість управління освітнім процесом та його забезпечення (нормування, контроль, примус, спонукання, заохочення) ✓ Методи презентації навчальних досягнень 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Діяльність випускників (працевлаштування, самореалізація, кар'єрне зростання, рівень оплати праці) ✓ Оцінка випускників університету роботодавцями ✓ Визнання дипломів Університету ✓ Формування спільних програм підготовки ✓ Внутрішні показники якості результатів навчання (показники успішності, результати ЕК, відрахування, поновлення переведення студентів)

1.8 Публічна інформація

Університет має свою сторінку (сайт), де викладені статут, ліцензія, сертифікати про акредитацію, інформація про програми підготовки, керівництво, структурні підрозділи. Також окремі структурні підрозділи мають свої сторінки, де викладена інформація про їх діяльність.

Забезпечене введення до бази даних інформаційних пакетів відомості двома мовами (українська та англійська) про структурні підрозділи університету, навчальні дисципліни, що викладаються студентам у поточному навчальному році.

Підготовка та розміщення на сайті Університету щорічного звіту ректора

1.8 Публічна інформація

Загрози:

- Вимоги зовнішніх стейкхолдерів щодо оприлюднення інформації можуть містити невикордані обмеження щодо форми подачі інформації, її обсягів тощо, що неминуче впливає на освітній процес. Крім того частина цих вимог потенційно порушує права на захист персональних даних
- Вимоги державних регуляторів щодо оприлюднення інформації часто надмірні і обмежують автономію ВНЗ. Так, в чинних Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності закладів освіти (2015) міститься вимога щодо оприлюднення на офіційному веб-сайті закладу освіти (ще до подання заяви на ліцензію) інформації про навчально-методичне забезпечення програми.
- В проектах стандартів вищої освіти за спеціальностями розробники дуже часто зазначають необхідність оприлюднення на сайтах ВНЗ повних текстів дипломних робіт/проектів. Оскільки значна кількість дипломних робіт і проектів виконуються студентами природничих та інженерних спеціальностей під час їх участі у дослідницьких і проектно-конструкторських роботах (в університеті чи наукових і проектних інститутах) то таке оприлюднення, яке часто передуватиме офіційній публікації результатів досліджень, провокуватиме конфлікт в сфері захисту прав інтелектуальної власності.

1.9 Поточний моніторинг і періодичний перегляд програм

Оцінювання змісту програми на відповідність сучасним вимогам і потребам суспільства, а почасти й ефективності процедур оцінювання та досягнень студентів після завершення програми, здійснюється щороку під час підсумкової атестації випускників.

В положення про комітети освітніх програм, яке визначає склад, функції, діяльність, права і відповідальність комітетів освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, яке в даний час у процесі розробки, закладена робота щодо поточного моніторингу та періодичного перегляду програм

- Аналіз і поліпшення змісту освітньої програми/програм, здійснення щорічного перегляду освітньої програми/програм
- Здійснення оцінки програм навчальних дисциплін, підготовлених факультетами/інститутами у відповідності з результатами (цілями) навчання, адекватністю навчання та оцінкою методів у навчальній програмі; здійснення підготовки доповідей щодо внутрішньої та зовнішньої оцінки якості освітньої програми/ програм, оприлюднення на офіційному сайті факультету/інституту результатів такої оцінки
- Організація опитування студентів щодо якості освітньої програми/програм, здійснення моніторингу працевлаштування випускників
- Підтримка контакту з випускниками та соціальними партнерами освітньої програми/програм, здійснення моніторингу інновацій у професійній, навчальній та науковій сферах і заохочення їх впровадження в освітню програму/програми

1.9 Поточний моніторинг і періодичний перегляд програм

Загрози

- **Зменшення фінансування освітніх програм університету із державного бюджету і зменшення платоспроможного попиту на отримання освітніх послуг призведуть до того що при перегляді освітніх програм домінуючими критеріями будуть не якість освіти і кар'єрні перспективи випускників (зростання репутації і конкурентоздатності в довготривалій перспективі), а фінансові проблеми поточного бюджетного року**
- **Згортання виробництва в Україні за окремими галузями, зменшення підтримки державою науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (спеціальності природничого та інженерного спрямування) призводить до зростання ступеню невизначеності в оцінці потреб ринку праці, недостатній інформованості щодо актуальних кваліфікаційних вимог, що призведе до зменшення ролі відповідних факторів у сукупній оцінці освітніх програм**

Erasmus+

Дякуємо за увагу!